

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๓๘๓๖

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับ
บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๙

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอและเทศบาล
หลายแห่ง ได้หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมการออกบัตรประจำตัวประชาชนของ
บุคคลผู้ซึ่งมีอายุเกิน ๗๐ ปี และผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น ไม่ต้อง
มีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มายื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีบัตรหายหรือ
ถูกทำลาย บัตรชำรุด หรือแก้ไขชื่อตัวชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่ ว่าการเรียกเก็บ
เงินค่าธรรมเนียมจากบุคคลดังกล่าว ตามกฎหมายกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับ
บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๙ ถูกต้องตามกฎหมายกำหนดหรือไม่

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
ของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร
แจ้งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ทราบและถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีการขอมีบัตรหรือขอมีบัตรใหม่ของผู้มีสัญชาติไทยที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน พ.ร.๑๔
ซึ่งมีอายุเกิน ๗๐ ปี

(๑) ถ้าเป็นกรณีการขอมีบัตรครั้งแรก ไม่ว่าจะด้วยเหตุของการได้รับการเพิ่มชื่อ
ในทะเบียนบ้าน การได้สัญชาติไทย หรือการพ้นจากสถานะของบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามที่
กำหนดในกฎหมายกระทรวง พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถอนุญาตให้ทำบัตรได้ตามมาตรา ๕ วรรคสี่ แห่ง
พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยยกเว้น
การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

(๒) ถ้าเป็นกรณีการขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุ โดยบัตรดังกล่าวไม่อยู่ใน
เงื่อนไขที่จะใช้ได้ตลอดชีวิตตามมาตรา ๖ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถอนุญาตให้ทำบัตรใหม่ได้ตาม
มาตรา ๖ ตรี แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

(๓) ถ้าเป็นกรณีการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เนื่องจากบัตรเดิมสูญหาย ถูกทำลาย
ชำรุดในสาระสำคัญ หรือผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่
ตามทะเบียนบ้าน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถอนุญาตให้ทำบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรได้ตามมาตรา ๖ จัตวา
แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยเรียกเก็บ
ค่าธรรมเนียม ฉบับละ ๑๐๐ บาท ตามกฎหมายกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตร
ประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๙

/๒. กรณี...

๒. กรณีการขอมีบัตรหรือขอมีบัตรใหม่ของบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามกฎหมายกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

(๑) ถ้าเป็นกรณีการขอมีบัตรครั้งแรก เช่น สามเณรได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน หรือคนพิการเดินไม่ได้ตั้งแต่กำเนิดและไม่เคยทำบัตร เป็นต้น พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถอนุญาตให้ทำบัตรได้ตามมาตรา ๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยยกเว้นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

(๒) ถ้าเป็นกรณีการขอมีบัตรโดยมีหลักฐานบัตรเดิมที่หมดอายุ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถอนุญาตให้ทำบัตรใหม่ได้ตามมาตรา ๖ ตรี แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

(๓) ถ้าเป็นกรณีการขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมสูญหาย ถูกทำลาย หรือขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากบัตรเดิมชำรุดหรือรายการบนบัตรเลอะเลือนไม่อยู่ในสภาพใช้งานได้ตามปกติ หรือผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถอนุญาตให้ทำบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรได้ตามมาตรา ๖ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ฉบับละ ๑๐๐ บาท ตามกฎหมายกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

อภัยศิริวิทย์

(อาทิตย์ บุญญะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๒๐
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙